

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації
«Правове регулювання захисту персональних даних
у сфері охорони здоров'я»
здобувачки вищої освіти ступеня доктора філософії
Санжаровської Лідії Ігорівни
за спеціальністю 081 Право (галузь знань 08 Право)

Кафедра приватного та публічного права
Київського національного університету технологій та дизайну

Актуальність теми та її зв'язок із планами науково-дослідних робіт.

У процесі медичного обслуговування відбувається обмін інформацією між учасниками відносин у сфері охорони здоров'я. Отримані від фізичних осіб відомості суб'єктами, які здійснюють медичну діяльність, являють собою конфіденційну інформацію. Збирання, зберігання, використання та поширення такої інформації можливе за їхнім бажанням відповідно до передбачених ними умов. Недотримання принципу конфіденційності даних про стан здоров'я може призвести до незаконного доступу до медичних даних, що зумовить порушення права на невтручання в особисте життя конкретної особи та негативні наслідки для національної безпеки загалом. У зв'язку з тим, що такі правопорушення характеризується високим рівнем латентності випадки несанкціонованого втручання в особисте життя пацієнтів та неправомірного поширення і використання їх персональних даних набувають загрозливого та масштабного характеру.

В умовах інформатизації та цифровізації сфери охорони здоров'я проблема безпеки персональної інформації пацієнтів набуває особливого значення. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у сфері охорони здоров'я не тільки сприяє покращенню її функціонуванню, але і породжує новітні виклики та загрози щодо неконтрольованого накопичення і обробки медичних даних, які в подальшому можуть бути використані всупереч інтересам пацієнта. Застосування інформаційних та цифрових технологій у медицині потребує створення належних гарантій для запобігання будь-якому розголошенню персональних даних у сфері охорони здоров'я.

Законодавство про захист персональних даних та охорону здоров'я не дає цілісного уявлення щодо сутності та особливостей захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я. Чинний Закон України «Про захист персональних даних» в переважній більшості містить загальні норми дії без чіткого розмежування конкретних сфер суспільних відносин, що призводить до неузгодженості та протиріччя стосовно захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я. Це зумовлено як недостатньою теоретичною розробкою проблеми захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я,

так і недосконалістю чинного законодавства. За таких обставин необхідний всебічний аналіз національного законодавства, міжнародних та європейських стандартів, який дозволить з'ясувати сутність інституту захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я та визначити напрями удосконалення правового регулювання захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я. Усі перераховані обставини у їх комплексі зумовлюють нагальну потребу у дослідженні правового регулювання захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я.

Зв'язок теми дослідження з планами науково-дослідних робіт.

Дисертацію виконано відповідно до Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020, Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 року № 1556-р, Концепції розвитку електронної охорони здоров'я, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2020 року № 1671-р, Національної стратегії у сфері прав людини, затвердженої Указом Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021, Стратегії інформаційної безпеки, затвердженої Указом Президента України від 28 грудня 2021 року № 685/2021, Плану з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 1106, Плану науково-дослідних робіт Київського національного університету технологій та дизайну за темою «Правове забезпечення реалізації прав, свобод і законних інтересів суб'єктів правових відносин у сфері публічного адміністрування» (номер державної реєстрації 0122U201691).

Особистий внесок здобувачки в отриманні наукових результатів.

Дисертація є самостійною завершеною науковою працею. Основні положення, що характеризують наукову новизну дослідження, теоретичне і практичне значення його результатів, розроблені дисертанткою особисто.

У дисертації здійснено теоретичне узагальнення й вирішення наукового завдання, що полягає у визначенні сутності та особливостей правового регулювання захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я. Сформульовано низку нових науково-теоретичних та практичних положень, висновків та пропозицій для розвитку правового регулювання захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків, рекомендацій, які захищаються.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень та отриманих результатів у дисертації забезпечена всебічним аналізом доктринальних і нормативних джерел, наукових, публіцистичних, довідкових, енциклопедичних, монографічних видань, узагальнень діяльності суб'єктів господарювання у сфері медичного обслуговування щодо захисту

персональних даних у сфері охорони здоров'я, узагальнень даних електронних медичних інформаційних систем, судової практики щодо захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я, статистичних даних щодо захисту персональних даних загалом та у сфері охорони здоров'я зокрема.

Основні результати дослідження, ступінь їх науково новизни та значущості.

Отримані в процесі дослідження наукові результати в сукупності дозволили розв'язати важливе науково-прикладне завдання, що полягає у визначенні сутності та особливостей правового регулювання захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я.

Основні положення, що визначають наукову новизну дисертаційної роботи полягають у наступному:

вперше:

– сформульовано дефініцію «персональні дані у сфері охорони здоров'я» як конфіденційну інформацію про медичне обслуговування особи, яка дозволяє її ідентифікувати та дізнатися відомості щодо її стану здоров'я;

– визначено поняття «захист персональних даних у сфері охорони здоров'я» як сукупність заходів, спрямованих на гарантування безпеки конфіденційної інформації про медичне обслуговування особи та відомостей щодо її стану здоров'я;

– запропоновано інститут захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я розглядати як: право на невтручання в особисте життя, а саме право на конфіденційну інформацію про медичне обслуговування особи та відомості щодо її стану здоров'я; комплексний правовий інститут – сукупність правових норм різної галузевої належності, які регулюють суспільні відносини, пов'язані із захистом і обробкою персональних даних у сфері охорони здоров'я; напрям діяльності – комплекс заходів, спрямованих на забезпечення конфіденційності персональних даних у сфері охорони здоров'я;

– здійснено періодизацію становлення інституту захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я в Україні за такими етапами розвитку: 1) 1991-2009 рр. – відсутність належного правового регулювання захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я; 2) 2010-2014 рр. – запровадження інституту захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я; 3) 2015 – дотепер – удосконалення інституту захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я;

– диференційовано нормативно-правові акти щодо захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я за предметом правового регулювання на загальні та спеціальні акти. До загальних нормативних актів щодо захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я віднесено нормативні акти, які регулюють як питання захисту персональних даних, так і інші суспільні відносини. До спеціальних нормативних актів щодо захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я віднесено нормативні акти, які регулюють захист персональних даних у сфері охорони здоров'я;

– надано авторську класифікацію суб'єктів³⁴ забезпечення захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я, до яких віднесено: 1) володільців персональних даних у сфері охорони здоров'я – органи публічної влади (Міністерство охорони здоров'я України та Національна служба здоров'я України) та суб'єкти господарювання приватної форми власності, діяльність яких пов'язана з медичним обслуговуванням; 2) розпорядників персональних даних у сфері охорони здоров'я – органи публічної влади та їх посадові особи, співробітники закладів охорони здоров'я публічної форми власності, суб'єкти господарювання приватної форми власності, діяльність яких пов'язана з медичним обслуговуванням, а також медичні працівники, співробітники медичного закладу, працівники, відповідальні за захист персональних даних у лікаря-підприємця; 3) третіх осіб персональних даних у сфері охорони здоров'я – органи публічної влади та суб'єкти господарювання будь-якої форми власності, діяльність яких пов'язана з медичним обслуговуванням; 4) Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

– обґрунтовано та доведено прикладну значущість напрямів вдосконалення правового регулювання захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я в Україні, до яких віднесено: прийняття нового Закону України «Про захист персональних даних», який буде спрямований на регулювання суспільних відносин, пов'язаних із захистом персональних даних загалом, так і захисту персональних даних в конкретних сферах суспільних відносин, у тому числі у сфері охорони здоров'я; упорядкування законодавства про охорону здоров'я із законодавством про захист персональних даних; належна регламентація відносин, пов'язаних із безпекою та конфіденційністю персональних даних у сфері охорони здоров'я; новий Закон України «Про захист персональних даних» повинен містити окремий розділ «Захист персональних даних у сфері охорони здоров'я»;

удосконалено:

– розуміння поняття «правові засоби захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я» як заходів компетентних суб'єктів, які спрямовані на запобігання, припинення правопорушення у сфері захисту медичних даних, відновлення порушеного права чи компенсацію заподіяної правопорушенням шкоди;

– теоретичне обґрунтування впливу міжнародних та європейських стандартів захисту персональних даних на правове регулювання захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я в Україні, виокремивши міжнародні та європейські акти загального характеру та, які безпосередньо стосуються захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я;

набули подальшого розвитку:

– наукові підходи щодо правової природи персональних даних та підстав їх класифікації;

– наукові положення, що охорона здоров'я характеризується комплексним характером, який зумовлений наявністю приватних і публічних правовідносин;

– особливості правового статусу суб'єктів відносин, пов'язаних із захистом

персональних даних;

– погляди науковців стосовно особливостей застосування превентивних, припиняючих та відновлюючих заходів захисту персональних даних;

– твердження про суттєві недоліки інституту юридичної відповідальності за порушення законодавства про захист персональних даних;

– пропозиції стосовно вдосконалення правового регулювання захисту персональних даних, у тому числі у сфері охорони здоров'я, а саме: створення нового спеціального незалежного від інших органів публічної влади контролюючого органу за додержанням законодавства про захист персональних даних; реформування інституту юридичної відповідальності за порушення законодавства про захист персональних даних; приведення законодавства про захист персональних даних та охорону здоров'я у відповідність до міжнародних та європейських стандартів.

Практичне значення роботи.

Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що сформульовані у роботі висновки і пропозиції можуть бути використані у:

– науково-дослідній діяльності – як підґрунтя для проведення подальших наукових досліджень правового регулювання захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я;

– правотворчій діяльності – для вдосконалення правового регулювання захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я;

– правозастосовній діяльності – для чіткого розуміння та застосування норм законодавства щодо захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я;

– освітньому процесі – під час розробки та викладанні навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративний процес» та «Цивільне право».

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора.

Основні положення і результати дисертаційного дослідження відображено у 3 статтях у наукових фахових виданнях України.

Наукові публікації відповідають вимогам п. 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44).

Список публікацій здобувача за темою дисертації, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

1. Санжаровська Л.І. Правова інтерпретація інституту захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2024. № 1 (54). С. 84–87. DOI: <https://doi.org/10.32782/pyuv.v1.2024.16>.

2. Санжаровська Л.І. Поняття та сутність персональних даних у сфері охорони здоров'я. *Наука і техніка сьогодні*. 2024. № 3 (31). С. 182-192. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-3\(31\)-182-192](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-3(31)-182-192).

3. Санжаровська Л.І. Правові особливості захисту фізичних осіб у зв'язку з обробкою персональних даних у сфері охорони здоров'я. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024. № 5 (23). С. 666–676. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-5\(23\)-666-676](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-5(23)-666-676).

Апробація результатів дослідження.

Основні положення дисертації оприлюднено на таких міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях: «Актуальні проблеми приватного та публічного права» (м. Ломжа – Харків, 29 березня 2024 р.); «Історико-філософські, політико-правові та соціальні засади трансформації України та держав європейської спільноти» (м. Одеса, 19 квітня 2024 р.); «Проблеми захисту прав та свобод людини і громадянина» (м. Чернігів, 17 травня 2024 р.); «Правові засади організації та здійснення публічної влади» (м. Хмельницький, 17 травня 2024 р.).

Список публікацій здобувачки за темою дисертації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Санжаровська Л.І. Вплив застосування технологій штучного інтелекту на захист персональних даних у сфері охорони здоров'я. *Актуальні проблеми приватного та публічного права*: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 95-річчю від дня народження члена-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І., Ломжа – Харків, 29 березня 2024 року. Ломжа: Міжнародна Академія Прикладних Наук в Ломжі, Республіка Польща; Харків: Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, Україна. Видавництво: MANS w Łomży – Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2024. С. 317–320.

2. Санжаровська Л.І. Адаптація законодавства про захист персональних даних у сфері охорони здоров'я України до законодавства Європейського Союзу. *Історико-філософські, політико-правові та соціальні засади трансформації України та держав європейської спільноти*: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (19 квітня 2024 р.). Одеса: ОНМУ, 2024. С. 119–121.

3. Санжаровська Л.І. Принципи обробки персональних даних у сфері охорони здоров'я. *Проблеми захисту прав та свобод людини і громадянина*: матеріали X Всеукраїнської наук.-практ. конф. молодих учених і студентів (м. Чернігів, 17 травня 2024 р.). Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2024. С. 40–42.

4. Санжаровська Л.І. Захист персональних даних у сфері охорони здоров'я Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини. *Правові засади організації та здійснення публічної влади*: збірник тез VII Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої світлій пам'яті доктора юридичних наук, професора, академіка-засновника НАПрНУ, першого Голови Конституційного Суду України Леоніда Петровича Юзькова

(м. Хмельницький, 17 травня 2024 року). Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2024. С. 213–214.

Оцінка мови та стилю дисертації.

Дисертація написана з правильним вживанням юридичної та спеціальної термінології. Спільне викладення в дисертації матеріалів досліджень, наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечують легкість і доступність їх сприйняття.

Загальний висновок:

Вважати, що дисертаційна робота Санжаровської Лідії Ігорівни на тему: «Правове регулювання захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, за актуальністю, ступенем новизни, науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам п. 5-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», та відповідає напряму освітньо-наукової програми Київського національного університету технологій та дизайну за спеціальністю 081 Право.

Рекомендувати дисертаційну роботу Санжаровської Лідії Ігорівни на тему: «Правове регулювання захисту персональних даних у сфері охорони здоров'я», подану на здобуття ступеня доктора філософії до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 Право.

Професор кафедри

 Ігор ДІОРДІЦА

Підпис *Гіоргіца Ігор*
засвідчую
Зав. КАНЦ

